

Upamiętnienie cmentarza żydowskiego w Poznaniu

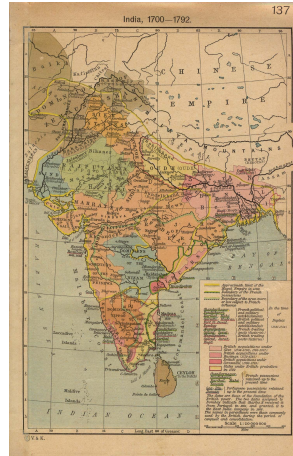
Reconstructing Jewish cemetery in Poznań

Małgorzata Fabiszak

Jews in/from Poznań Żydzi w/z Poznania

Jehuda Löw ben Becalel
(1520-1609)
Maharal z Pragi
twórca Golema

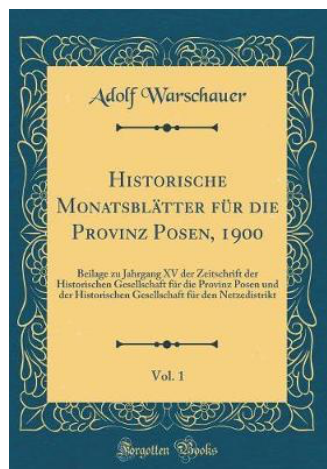
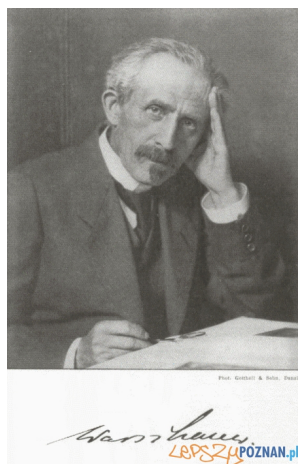

Gaspar da Gama
ur. ok 1444 w Poznaniu,
w Indiach poznał Vasco
da Gamę, służył w
Portugalii

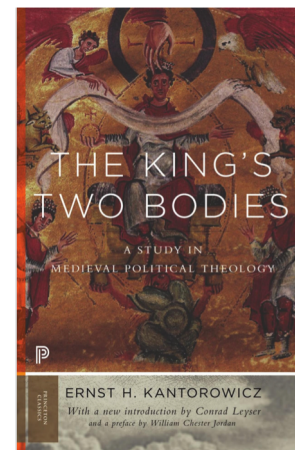

Akiva Eger (1761-1837)
Od 1815 Rabin Poznania,
przeciwnik chasydyzmu i
ruchu reformowanego
Mojżesza Mendelssohna

Jews from Poznań

Adolf Warschauer
(1855-1930)
Historyk, specjalista od
przeszłości Poznania i
Wielkopolski

Ernst Kantorowicz
ur. 1895 in Poznań
historyk mediewista
1930-1933 Frankfurt/M
1938 Oxford
od 1939-1950 USA

Żydzi z Poznania

Lilli Palmer (1914-1986)
aktorka teatralna,
estradowa i filmowa;
grała w „Tajnym Agencie”
Hitchcocka

Jewish traces today

Ślady żydowskie dziś

Pomnik Golema autorstwa
czeskiego artysty Davida
Černý'ego

Fabryka Wódek
Franza Kantorowicza

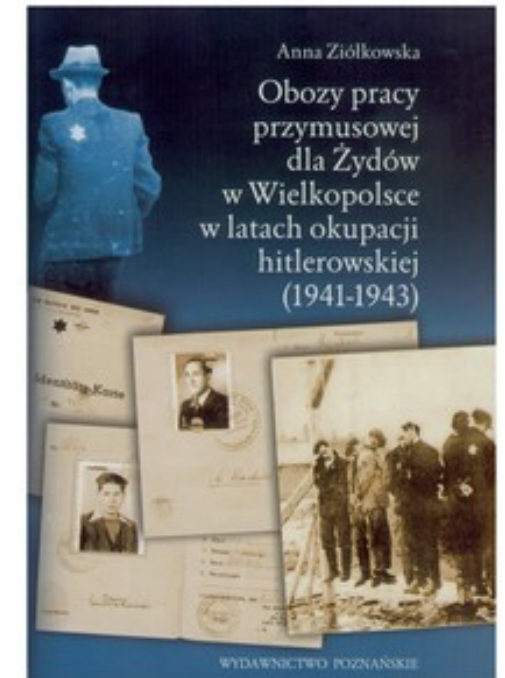
Fontanna z Delfinami
Studzienka Kronthala
Fontanna Lederera

Zagłada w Poznaniu

IX 1939 w Poznaniu żyje ok 2000 Żydów (1 % ludności)
XII 1939 – wywózka Żydów do GG
15 IV 1940 – początek przebudowy synagogi na basen
30 maja 1940 – rozpoczęto wykorzystywania nagrobków z cmentarza żydowskiego do budowy sztucznego Jeziora Rusałka
1 maja 1941- utworzono obóz pracy dla Żydów Judenarbeitslager-Stadion (950 więźniów)
28 czerwca 1942 – w obozach pracy na terenie miasta znajduje się 13 500 Żydów
4 paź 1943 - przemówienie Himmler na Zamku w Poznaniu do oficerów SS „Endlösung der Judenfrage”
Czerwiec 1946 w mieście przebywa 343 Żydów

Bundesarchiv, Bild 183-B05126 / Fotograf(in): o. Ang.

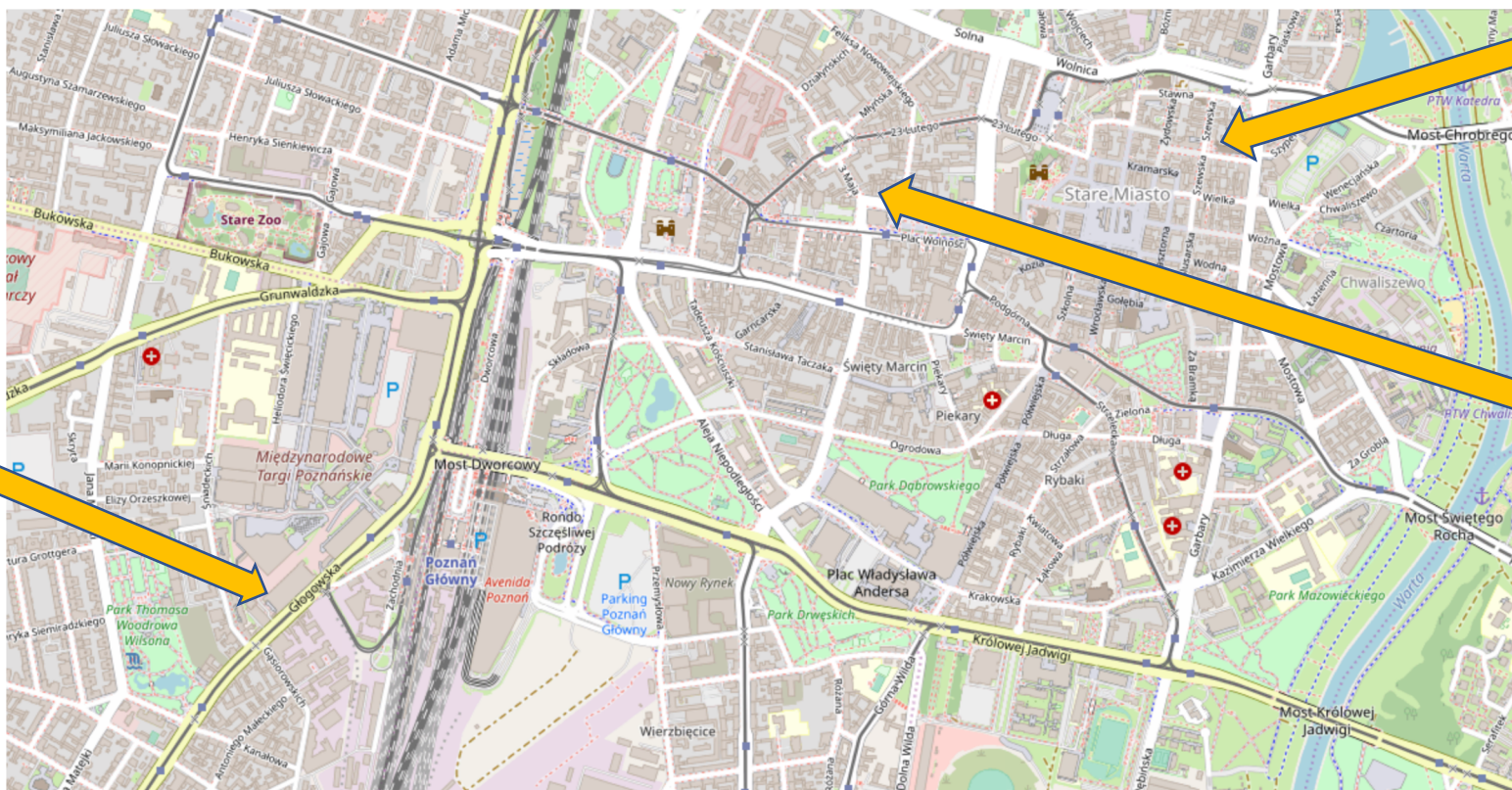
Jewish cemeteries in Poznań

Cmentarze żydowskie w Poznaniu

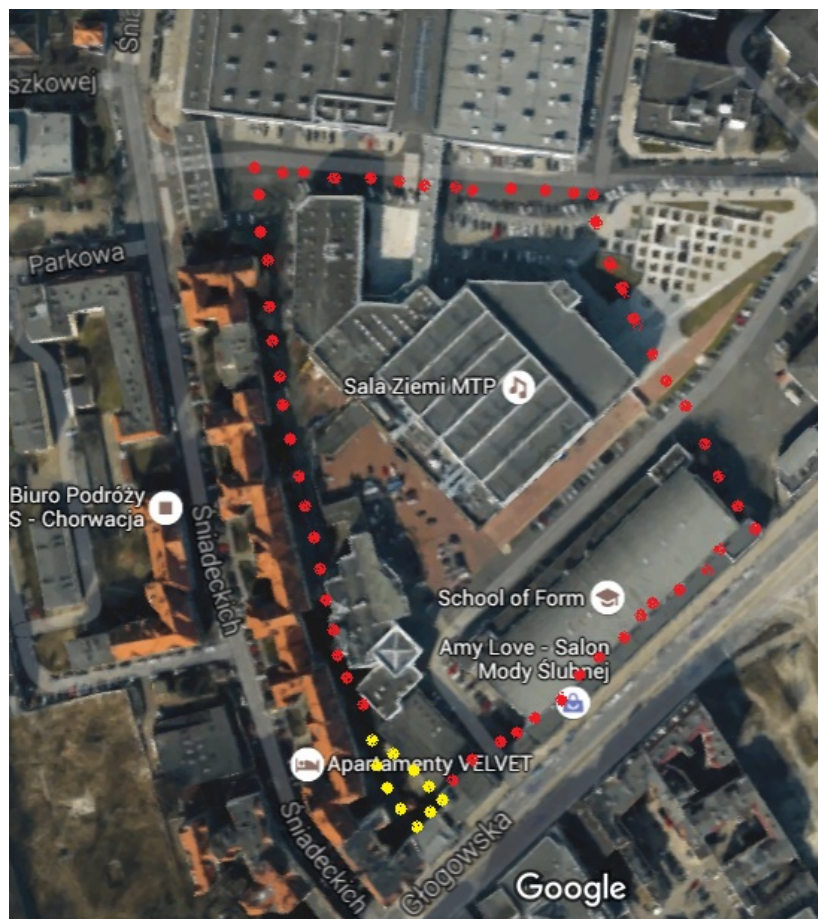
1804-
1940

15th c.
XV w.

till 1804
do 1804

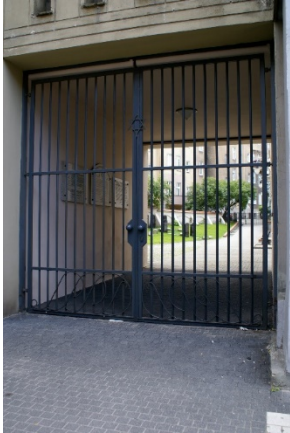
Reconstructed Jewish cemetery

Rekonstrukcja cmentarza żydowskiego

Closed yard

Zamknięte podwórko

Znaczenie negatywne: zamknięta brama na podwórko kamienicy działa jako BLOKADA, ogranicza dostęp do upamiętnienia; powoduje wykluczenie pamięci żydowskiej z przestrzeni publicznej

Znaczenie pozytywne: żydowska przeszłość stanowi CZĘŚĆ, bezpiecznie zintegrowaną z życiem codziennym mieszkańców kamienicy, bez której codzienność byłaby niekompletna, nie stanowiłaby CAŁOŚCI; reprezentuje POŁĄCZENIE żydowskiej przeszłości i teraźniejszości.

Ewolucja znaczenia miejsca

rabin Eliakim Schlesinger chce, by **zrekonstruować fragment dawnego cmentarza** 07.08.2003.

Zniknął żydowski cmentarz - ale ponoć **przetrwał grób** Egera. Jest gdzieś **pod wydeptanym podwórkiem** kamienicy przy ul. Śniadeckich, gdzie pod ziemią zachowały się **nienaruszone groby**. 31.10.2003.

Przecież my **nie mówimy o budowaniu w tym miejscu cmentarza. On tam był od 200 lat! Ci ludzie po prostu mieszkają na cmentarzu.** [Yeshaya Schlesinger, syn Eliakima] 17.11.2005.

uporządkowanie podwórza i ustawienie tam **stylizowanych na macewy**, kamiennych tablic z hebrajskimi napisami 20.06.2007

Eliakim Schlesinger. **Odwiedził cmentarz żydowski, na którym spoczywa rabin Akiva Eger,** 07.10.2010.

Językowy Obraz Świata: zmiana perspektywy

Zniknął żydowski cmentarz
- ale ponoć **przetrwał grób**
Egera. Jest gdzieś **pod**
wydeptanym podwórkiem

Lata 1950-2003: na
osiedlu mieszkaniowe
znajdują się ślady
żydowskiego cmentarza

nie mówimy o **budowaniu** w
tym miejscu **cmentarza. On**
tam był od 200 lat! Ci ludzie
po prostu
mieszkają na cmentarzu

1803-1940, 2003-... na
cmentarzu żydowskim
znajduje się osiedle
mieszkaniowe

Miejsca niepamięci: Parki na dawnych cmentarzach protestanckich

Park
Zwycięstwa >
Park Manitusia

Domniemane
miejsce
pochówku
Eckhardta
Greisera, syna
gauleitera
Kraju Warty

Park Stary
Browar

Miejsce
pochówku
Luise
Schwickart,
matki Paula
Hindenburga

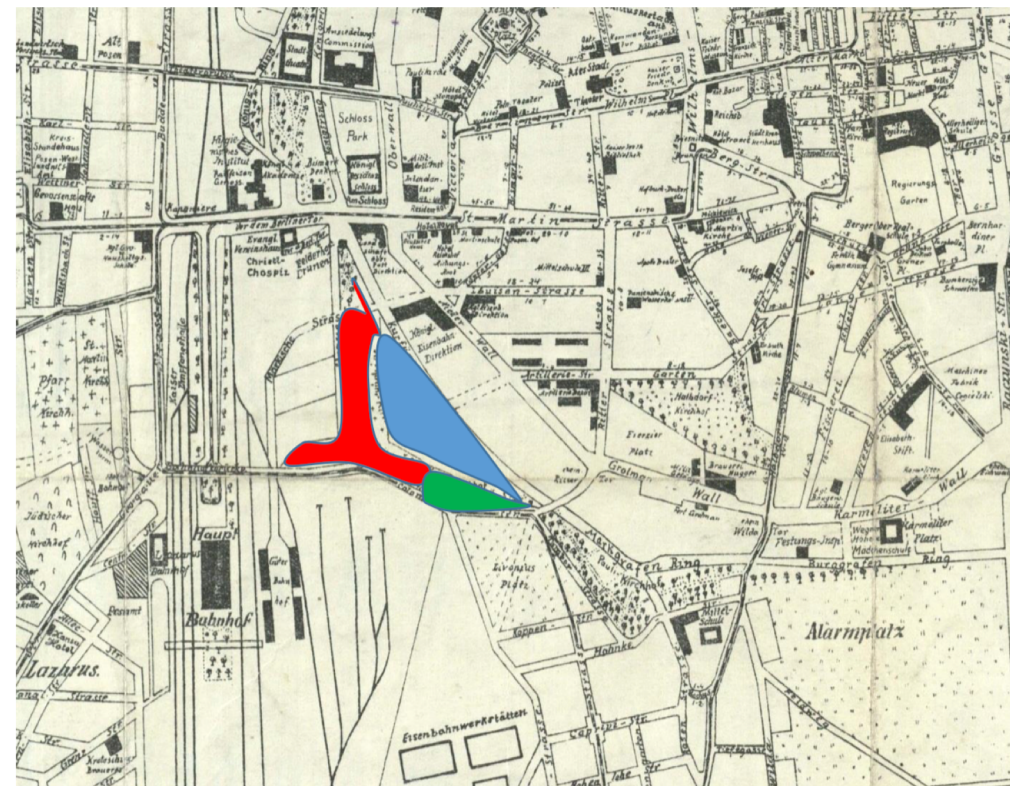

Miejsca (nie)pamięci: Cmentarzach katolicki przy Towarowej

Park
Marcinkowskiego
Miejsce
pochówku Karola
Marcinkowskiego

Na mapie z 1913:
cm. Katolicki Św.
Marcina
cm. ewangelicki
Św. Krzyża
Park miejski im.
Schillera

Neuesterplan der Provinzial - Haupt - u. Residenzstadt Posen,
najnowszy plan Poznania głównego miasta prowincji 1913

